

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztálvozás

728.3

Hely

Károlyi palota

Idő

"1918"

Személy

Helyszám

Szerző:

Cím:

Egyetem utca 6

Forrás:

Pesti Napló

Bp.
(Helv)

1918 11 13
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Egyetem-utca 6

Károlyi Mihály gazdátlan palotája

(Saját tudósítónktól.) Néhány nap múlva, november 16-án lesz a nevezetes évforduló, amikor a képviselőház kupolacsarnokában az „aranyház” Hock János kihirdette a magyar népköztársaság megalakulását, Károlyi Mihály pedig feleségével, a szépséges Katinka grófnővel kiment a delegációs ülés terem erkélyére, végignézett az Országház téren összegyűlt százezernyi emberen, szóltak a harsonák, pergett a dobok, a fejeikről áhitatos fésztelel vették le a kalapokat, a nemzetiszínű zászlók meghajoltak, mint a megyék lobogói IV. Károly előtt, amikor a koronázási ünnepélyen Tisza István elkjáltotta a Mátyás-templomban: Eljen a király!

Az utcák mámoros emberekkel voltak tele, öröm csillogott a szemekben, bizott és reménykedett mindenki, a nemzeti megújulásról, a magyar hadseregről, a területi integritásról, a Habsburg-dinasztia rombadőléséről beszéltek mindenhol s lelkesen olvasták az éjszaka kiragasztott plakátot:

Ma délelőtt az Országházban
KÁROLYI MIHÁLYT
a köztársaság elnökévé kiáltjuk ki!

Ez ugyan elmaradt (Károlyi csak később lett a köztársaság ideiglenes elnöke), de az ünnepély hatalmas méretein nem változott semmi. Mivé lett Magyarország 1918 november 16-ika óta? Jöttek a néptörvények, a kabinetben való harcok, az entente jegyzékek, Károlyi lemondása, a vörös terror, a „köztársasági elnök” gyászos menekülése és a kom-

munizmus bukása. Ennél keservesebb esztendeje még nem volt Magyarországnak.

Az épület, a híres Károlyi-palota, amelyből Magyarország ez a gyászos korszaka kiindult, az Egyetem-utca 6. szám alatt van. A négy utcára néző kőcimeres, nemes stílusban épült, évszázados palotát mindenki ismeri Budapesten, hiszen egyik nevezetessége a fővárosnak. Ebben a házban fogták el 1849-ben gróf Batthyány Lajost, a vértanu miniszterelnököt, akit Haynau innét hurcoltatott el fel hadiszállását a bresciai hóhér, itt írta alá a halálos ítéleteket és az egyik első emeleti szobában ma is őrzik azt a mahagoni íróasztalt, amelyen Haynau „dolgozott”.

A palota első emeletén van az ugynevezett vörös terem, amely arról híres, hogy itt készítették elő a tavalyi forradalmat, itt alakult meg a gödöllői események után a Nemzeti Tanács és itt szerkesztették meg a nemzethez intézett híres kiáltványt. Néhány esztendő előtt Károlyi Mihály egyedül lakta az egész palotát s a baloldali traktust csak akkor adta bérbe gróf Mikes Ármynak, amikor adósságai már nagyon fojtogatták. Akkor gondolt arra is, hogy a hitbizományhoz tartozó palotát 15 millió koronáért eladja egy érdekcsoportnak, amely 12 palotát akart építtetni a nagykiterjedésű telken. Ferenc József azonban Tisza István akkori miniszterelnök javaslatára a hitbizomány elidegenítésére nem adott engedelmet. Károlyi Mihály tiszteletben tartotta ősei tradícióit. Nem változtatott semmit a patinás palota nemes berendezésén, megőrizte a kincseket érő Rubens-, Goya-, Rembrand-, Velasquez-képeket, még legszorultabb helyzetében sem adta el a vagyont érő családi ékszereket, a diadémokat, forgókat, gyöngyöket, briliánseket, a

fejedelmi arany- és ezüst evőkészleteket, a híres hollói, herendi és sevresi cserepeket és porcellánokat. A palotában még nemrégiben petróleumlámpák világítottak és nagy estélyeken gyertyafényben usztak a fényüzéssel berendezett termek. A villany és gáz csak akkor vonult be a palotába, amikor Károlyi megnősült. Károlyi hatalmas könyvtára, értékes pipa-, szipka-, nipp- és tárcagyűjteménye is érdekessége volt a palotának.

Amikor Károlyi aláírta a lesújtó okmányt, hogy „átadom a hatalmat a proletariatusnak”, az a palotájának büszke homlokára is kitűzték a vörös lobogót. A volt elnök a Svábhegyre költözött, palotájába pedig, amelyben addig csak ő és gróf Mikes lakott, harminchat családot költöztettek be. A harminchat lakó összesen havi 6000 korona bért fizetett a szovjetállam kasszájába. Hogy a népbiztosok mennyire kimélték Károlyit, aki kezükbe adta a hatalmat, mutatja az is, hogy bár minden palotában romboltak és raboltak a vörös katonák, Károlyi palotájából egy gombostűt sem vittek el. Az értékebb holmikát Károlyi nővére, gróf Poppenheim Szigfriedné szállította el Bujákra.

Az Egyetem-utca 6. számú épület palotajellege ma teljesen megszűnt, bérkaszárnya lett a büszke palotából, amelynek ajtaját a múlt évben még szigorúan becsapta a portás azoknak az orra előtt, akik nem voltak szerencsések barátságban lenni Mihály gróffal. Károlyi apósa, Andrássy Gyula, nem tette be azóta a lábát a házba, mióta politikai ellenfele lett vejének. Most gróf Mikes Ármionon kívül egész sereg lakója van a Károlyi-palotának. A nagykapu tárva-nyitva, egész nap sürgés-forgás a házban. Itt lakik dr. P. Quittner Hilda orvos, Sándor Alex fogász, Nagy Antal Máv. tisztviselő, Cser Sándor ezredes, egy rendőrkapitány, egy jogász, egy román kapitány, egy főhadnagy, egy mosónő, egy rendőr és mások. Az első emeleten a IV. kerületi keresztényszociális párt székel. Károlyi Mihály érdekében a napokban érdekes tárgyalás volt a lakásügyi bíróság előtt. Testvérhuga, Poppenheim grófnő, a megszökött Károlyi Mihály képviselőjében pört indított két lakó ellen, akik ezidőszereint Károlyi privát lakását lakják és arra való tekintettel, hogy Károlyi Mihály butorait be kell raktározni, a lakók kitelepítését kérte, — amit a bíróság el is rendelt.

Talán csak nem akar hazajönni Mihály gróf? Ugyancsak meglepődne, ha látná, mennyi cégtábla és cédula van a palotáján. Az egyik cédulára ez van írva:

A gróf a vizbefut, — a gróf megszökött —